

Dyddiad y cyfarfod :	16 Tachwedd 2021
Pwnc	Adroddiad Drafft Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol
Argymhelliad	Gofynnir i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth am sylwadau ar gyfer llunio ymateb i'r argymhellion sydd wedi eu cyflwyno yn yr adroddiad drafft
Swyddog Cyswllt:	Vera Jones, Rheolwr Democratiaeth ac Iaith

Beth yw'r cefndir ac ystyriaethau perthnasol?

1. Mae 'r Panel Annibynnol ar Gydabyddiaeth Ariannol yn cyhoeddi adroddiad drafft ym mis Hydref yn flynyddol. Mae'n amlinellu'r bwriad ar gyfer y flwyddyn ariannol ganlynol. Cyhoeddwyd y drafft ym mis Hydref 2021, gyda chyfle i ymateb i'r argymhellion sy'n cael eu cyflwyno erbyn 26ain o Dachwedd, 2021.
2. Bydd y newidiadau drafft, petaent yn dod i rym yn weithredol ar gyfer Cynghorwyr sy'n cael eu hethol o fis Mai 2022 ymlaen.

Rôl y Panel Annibynnol ar Gydabyddiaeth Ariannol

3. Cyfrifoldeb y Panel yw gosod lefelau cyflogau Cynghorwyr Cymru, ac mae eu rôl yn hollol annibynnol. Ers ei sefydlu, mae'r Panel wedi mynegi'n gyson ac yn gadarn nad yw democratiaeth leol a llywodraethu gwasanaethau cyhoeddus yn ddi-gost a bod angen rhoi gwerth iddynt os ydym am alluogi i bawb gymryd rhan. Mae'n bwysig hyrwyddo diwylliant sy'n annog unigolion i dderbyn cydnabyddiaeth tâl i sicrhau y gall pobl o bob rhan o gymdeithas gymryd rhan yn hyderus yn ein democratiaeth.
4. Yn ogystal, mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Panel ystyried goblygiadau ariannol ei benderfyniadau. Mae'r Panel wedi gofod ceisio cydbwysu y ddwy elfen ochor yn ochor yn flynyddol wrth wneud ei benderfyniadau.
5. Mae'r Panel wedi nodi iddynt gymryd seibiant ac adlewyrchu ar effaith eu penderfyniadau a'r negeseuon y maent y neu cyfathrebu wrth fynd ati i wneud penderfyniadau eleni. Maent hefyd wedi ymgynghori yn eang gydag amrywiol fudd-ddeiliaid cyn llunio'r penderfyniadau drafft.

Prif Benderfyniadau'r Panel

6. Mae copi llawn o'r adroddiad ar ei ffurf drafft i'w gael ar y ddolen isod.
<https://llyw.cymru/panel-annibynnol-cymru-ar-gydnabyddiaeth-ariannol-adroddiad-blynyddol-drafft-2022-i-2023>
7. Tâl ar gyfer Aelodau etholedig. Yn 2009, penderfynodd y Panel mai ymrwymiad gwaith cynghorydd etholedig mewn prif gyngor, ar gyfartaledd, yw tri diwrnod gwaith. Bryd hynny nodwyd uchafswm cyflog sylfaenol o £13,868. Roedd hyn yn adlewyrchu tair rhan o bump o enillion gros canolrifol gweithwyr gwrywaidd amser llawn sy'n byw yng Nghymru, fel y nodwyd yn yr Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion (ASHE) a gyhoeddwyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol. Roedd y Panel yn credu ei bod yn briodol defnyddio'r ffigwr hwn, gan y gellir ei gymharu â chyflog yr etholwyr, (wedi'i addasu ar gyfer natur rhan-amser gwaith aelod heb gyfrifoldebau uwch).
8. Ers 2009, mae'r Panel wedi gorfod ystyried pa mor fforddiadwy a derbynol yw'r cyflog sylfaenol ac wedi gosod symiau ar gyfer cyflog sylfaenol sydd wedi amrywio, ond heb gyd-fynd â mesurau chwyddiant neu gymaryddion eraill. Mae Tabl 1 yn dangos y cynnydd canrannol i'r cyflog sylfaenol a detholiad o feincnodau eraill rhwng 2013 a 2021.
9. Rhwng 2013 a 2020 cynyddodd cyflog sylfaenol aelodau etholedig eraill Cymru 9% (£13,175 i £14,368).
Cynyddodd cyflog Aelod o Senedd Cymru 28.6% (£53,852 i £69,272)
Cynyddodd cyflog Aelod o Senedd y DU 23.4% (£66,396 i £81,932).

Aildrefnwyd cyflogau Aelodau Senedd Cymru yn 2017 ac Aelodau Senedd y DU yn 2015.
10. Fel cyd-destun ehangach, mae'r Panel hefyd yn nodi fod cynghorwyr yr Alban yn cael £18,604 y flwyddyn ac yn 2018 roedd cynghorwyr Gogledd Iwerddon yn cael £15,486. Mae'n anoddach dwyn cymhariaeth gyda Lloegr oherwydd bod strwythur llywodraeth leol yn wahanol yn y wlad honno, er bod enghreifftiau lle bydd aelodau'n cael mwy o gyflog na'u cymheiriaid yng Nghymru.
11. Mae tabl 1 (wedi ei gynghyrchu yn yr adroddiad blynyddol drafft) yn dangos bod cyflog sylfaenol cynghorwyr y meinciau cefn bellach lawer iawn yn is na chyflog cyfartalog (canolrifol) Cymru a chyflog y sector cyhoeddus.

Tabl 1 – Cynnydd canrannol blynyddol i'r cyflog sylfaenol, meincnodau a mesurau amgen 2013 i 2021

Blwyddyn Adroddiad Blynyddol	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
IRPW Sylfaenol	0.00	0.00	0.95	0.00	0.00	0.75	3.49	2.52

ASHE *	4.00	0.60	1.00	2.70	1.00	2.10	5.10	0.60	Hydref-21
NJC **	1.00	0.43	2.05	1.00	1.00	2.00	2.60	2.75	1.75
Aelod o Senedd Cymru	0.00	0.00	0.00	1.00	17.70	2.10	3.50	0.00	2.40
Aelod o Senedd y DU	1.00	1.00	10.30	1.30	1.40	1.80	2.70	3.10	0.00
RPI***	3.00	2.40	1.00	1.80	3.60	3.30	2.60	1.50	3.80
CPI ****	2.60	1.50	0.00	0.70	2.70	2.50	1.80	0.90	2.00
NLW	1.90	3.00	3.10	7.50	4.20	4.40	4.90	6.20	2.18
LWF	3.47	2.68	2.61	5.10	2.42	3.55	2.86	3.33	2.15

** cynnig cyflogwyr terfynol NJC Gorffennaf 2021; *** RPI a CPI**** ar gyfer Gorffennaf 2021.

Enillion wythnosol gros Cyfartaledd Canolrifol Cymru (canolrif) yn ôl ardal leol yng Nghymru a'r flwyddyn (£) (llyw.cymru)

Aelod o Senedd Cymru

[Bwrdd Cydnabyddiaeth Ariannol](#)

Aelod o Senedd y DU

[Awdurdod Safonau Seneddol Annibynnol](#)

RPI pob eitem

[Mynegai Prisiau Manwerthu](#)

CPI

[Chwyddiant Prisiau Defnyddwyr](#)

NLW

[Cyflog Byw Cenedlaethol](#)

LWF

[Living Wage Foundation](#)

Tabl 2 – Cyflog blynyddol sylfaenol a chyflog cyfartaledd cenedlaethol Cymru cyfwerth ag amser llawn a 3 diwrnod (60%) 2013 i 2021

Blwyddyn	Cyflog sylfaenol IRPW	ASHE Canolrifol Cymru	
		Amser llawn	3 diwrnod
2013	13,175	24,499	14,699
2014	13,175	24,655	14,793
2015	13,300	24,915	14,949
2016	13,300	25,643	15,386
2017	13,300	25,904	15,542
2018	13,400	26,476	15,886
2019	13,868	27,828	16,697
2020	14,218	27,974	16,784
2021	14,368	Hydref 2021	Hydref 2021

-
12. Mae'r Panel yn credu bod yr etholiadau leol ym mis Mai 2022 yn adeg addas i gywiro'r anghydbwysedd rhwng cyflog sylfaenol cynghorwyr a chyflogau cyfartalog eu hetholwyr. Bydd cyflog sylfaenol cynghorwyr y prif gynghorau a etholir yn etholiadau lleol mis Mai 2022 yn cael ei ailosod i gyd-fynd ag AHSE 2020, sef £16,800.
 13. Cyfraniad tuag at gostau Gofal a Chymorth Personol. Mae'r Panel yn nodi eu bod yn parhau i bryderu ynghylch y niferoedd sy'n defnyddio'r ddarpariaeth yn y fframwaith ar gyfer cymorth ariannol ar gyfer gofal. Maent yn nodi fod annog Aelodau sydd â chyfrifoldebau gofalu i fanteisio ar y cymorth ariannol hwn yn rhoi'r neges bositif o groesawu a gwerthfawrogi Aelodau sydd â'r cyfrifoldebau hyn.
 14. Mae annogaeth i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth i barhau i annog a hwyluso gwell defnydd o'r elfen yma o'r fframwaith. Fel rhan o'r paratodau ar gyfer etholiad Mai 2022 byddwn yn dwyn sylw darpar ymgeiswyr i'r gefnogaeth sydd ar gael.
 15. Materion eraill - Mae adroddiad drafft y Panel hefyd yn cyfeirio at y newidadau a ddaw yn sgil Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, yn benodol ynghylch trefniadau rhannu swyddi.

Amserlen

16. Mae'r amserlen ar gyfer y newidiadau wedi ei nodi fel a ganlyn:
 1. Ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2022 i 8 Mai 2022, bydd yr holl Benderfyniadau yn [Adroddiad Blynnyddol](#) Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol 2021/2022 yn parhau i fod yn berthnasol ar gyfer prif gynghorau a chynghorau tref a chymuned.
 2. O 9 Mai 2022, (blwyddyn newydd y cyngor) bydd y penderfyniadau a nodwyd yn yr Adroddiad yn Adrannau [3](#) ac [13](#) yn berthnasol i brif gynghorau a chynghorau tref a chymuned,

Argymhelliad

17. Gofynnir i aelodau'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth am eu sylwadau er mwyn ymateb i'r ymgynghoriad cyn 26ain o Dachwedd, 2021.